

1865
Unghvár, május 28.
1864.

FELVIDÉK.

Második évi folyam
22. szám.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

az ungh- és zemplénmegyei gazdasági egyletek, az ungh-szerednyei borászati társulat,
és az unghmegyei takarékpénztár

HIVATALOS KÖZLÖNYV.

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési ára: Egy évre 6 for.
Fél „ 3 „

Hirdetések jutányosan közöltetnek.

Felolós szerkesztő s kiadó tulajdonos
Bánóczy Ferencz.

Szerkesztő és kiadó hivatal, hová a kéziratok és
előfizetési pénzek küldendők, kis-híd utca
Özvegyi ház első emelet.

Előfizetési felhívás.

Lapunkra előfizethetni:

Májustól—december végeig
8 óra 4 ftjával.

Májustól—augusztus végeig
4 óra 2 ftjával.

Gaszdászatunk jelene, tekintettel a
multra.

IV.

A szerint a mint éghajlat, föld, rét, erdő és legelő a természet törvényei szerint elosztva vannak, s egyes vidékek népesség, kereskedelem, közlekedés, ipar sat. tekintetéből sajátlagos viszonyoknak alá rendelve meghatározott működési tért nyernek, akként oszlanak meg honunkban a viszonylatok szülte külön irányu gazdasági műveletek is.

A honunkban divó, s ősi szokásokon nyugvó gaszdászati rendszereket megközelítőleg ekként sorozhatjuk:

a) Magtermelő. b) Legelő. c) Tej-termelő. d) Kertészeti. e) Gyári, és végül f) Vegyes gaszdászat.

A gaszdászati alak mindenkor a vidék sajátosságainak, s fenforgó körülményeknek hű photographiája s tagadhatatlan, hogy honunk sajátosságainak megfelelőleg már is kedves alakokkal találkozhatunk e téren, s bár egyesek régóta felfogták nagyszerű hivatásukat, azonban daczára igyekezetiünk s ön-hízelgésiünknek, annyira vagyunk az egyes műveleti ágak tökéletesedési fokától mint a Véga csillag földünkötől.

Teljességgel nem lehet irigyelni azon honfitársaink sorsát, kik a természet szigoru törvényei, s vidékük sajátosságai miatt egyes és meghatározott műveleti ágakhoz lánczolvák, s bár nem szenved kétséget, hogy különösen a sorozat a, c, d, pontjaiban megnevezett gaszdászati rendszerek kapcsolataiban a jövedelmezési tényezők dus eredményt juttatnak intézőjük számára, mindazáltal jöjjön közbe a gyilkoló esetlegeknek csak legszelidebbike, már is erősen megvan ingatva azon alap, melyre jobb létüket fektetik.

Vonatkozáttal értekezésünk előbbi részeiben kifejtett nézeteinkre vizsgáljuk a sorozatban érintett gaszdászati rendszereket.

A mely gaszdászatnál gabona termelésre fektetik a jövedelem fő-súlyját, ott rendszeren a következő körülményekre bukkanunk.

Művelet alatt álló, mely termő rétegű s terjedelmes szántóföld mellett kevés vagy éppen semmi legelő, s a birtok állománynyal homlok-egyenest összeütköző aránytalan számu s a fü-tenyésztésre kedvezőtlen talaju száraz rét-ség, a hol aztán csupán megfeszített szorgalom által érhetni el azt: hogy a föld termékenységének fönrtartása tekintetéből a trágya-termelésre mulhatatlanul megkivántató többnyire igaz, és csekély számú tenyészmarhából álló marha tenyésztés foganatba vétessék, a mag és takarmány termelésnél behozott helyes arány folytán.

A legelő-gaszdaszat szorítkozik honunk

terjedelmes rónasága s hegyes vidékeire, hol a csekély mennyiségű s többnyire szegény talajföld mellett, tömérdek erdő, eserje, nádas s még számtalan növénytermelésre teljességgel nem használható területek vannak.

Ily vidéken a kis mérvben üzött mezei gondalkodás mellett, — mely csaknem többnyire a háztartás igényeinek megfelelő határokig terjed ki, — felkarolják az egyetlen mentő eszközt t. i. a marha-tenyésztést, s gyakran megtörténik hogy itt a szarvasmarha, ló, sertés, amott a juhtenyésztés, nem megvetendő jövedelmet nyújt daczára annak: hogy az e vidékeken csaknem örökösön uralgó takarmány szükség, s hozzá még a kezelési költség, a tenyésztett marha állomány 10—20% tölijánál becsértékét emésztí fel a téli idény, s az év folyama alatt.

A tej-termelés és kertészeti-gaszdaszat hasznai kiszámíthatlanok ott, hol a helyi viszonyok létezésüket igénylik, s tekintve azt, hogy a gaszdászat említett két nemét maroknyi területen foglalat haladó jövedelmezésig lehet fokozni, valóban mellőzhetemünk a gaszdászati műveletek sokaságát s támaszkodhatnánk csupán erre, ha azon döntő körülmény nem jönne közbe, hogy ezt csupán és egyedül nagy városok fordítják, s más nyilvános helyek s így tömérdek fogyasztók közelébe üzhethük haszonnal, már pedig tudjuk azt: hogy nélküly főbb városaink kivételével alig van széles e hazában 2—3 hely, hol a termelők sokasága aránytalanul ne tűnne fel a fogyasztók csekély számával.

A gyári gaszdászat csak elvétve fordul elő honunkban, s ha — a mint könnyen meg is történhet — örömmel tapasztalhatnánk annak jelenségeit, nyomán leszünk már akkor azon óriási haladásnak, melynek legszebb vívmánya a művelt angol, s más életre való nemzetek által gyakorolt vegyes gaszdászat.

A sorozatban érintett rendszerek vizsgálatának láttelejét feltüntetve, lehetetlen be nem látnunk hogy meggyenk foglalja azon irigylésre méltó állást, honnan oroszláni szökéssel tehetjük át magunkat ama tényleg — ~~szökéssel~~ — törzképeink ellentéte az okszerűen vezetett vegyes gaszdászat gyémánt fénye csábitóan tüdöklik.

Ha már most figyelembe vesszük hogy Zemplén-megye területi állományánál a művelet alatt álló föld 1,235,418 holdat tesz, s nem tévesztjük szem elől hogy nagy részt gazdagon termő réteji nem épen kivívó arányban tünnek fel a szántó földekkel szemben, és ha végre meggyőződünk arról, hogy terjedelmes erdeje és legelője, de a mi a legfőbb 297,039 lélekre rugó lakossága van, nem szabad ingadozunk ama hit felett, hogy ha valahol ugy e megyébe lehetne át-lántálni a helylyel közzel szép sikerrel, de honunkban még mindig balul gyakorolt vegyes gaszdászatot, hol aztán egyesítve lennének a különböző természetű gaszdászatok beosztható műveleti ágai, s egész sokasága gyülvén itt össze a jövedelmezési tényezőknek pezsgő szorgalom mellett el lenne érve azon cél, hogy a gaszdászatot üldöző esapások ellenébe felruházzhatnánk magunkat vész-háritókkal, s ha megbuktunk egyik műveleti águnknál, gazdag jutalom vár reánk a másikonál, nem sikerül marha-tenyésztésünk, hasznot hajt nyári műveletünk, vésszel feny-

get terményeinknél a piaczi pangás, vérmes reményekkel kecsgetet a marha hizlalás, beütött a marhavész, pótolja veszteségeinket a viruló sertés tenyésztés, nincsen jó aratás, fedteteti vallott kárunkat a gyapju eladás, — szóval itt fektethetjük műveletünket azon alapra, hol kifejtett vas szorgalom és, ernyedetlen kitartás mellett megközelíthetjük ama célt, mely felé sóvárogva áhítozunk, s viszonyaink tekintetbe vétele nélkül pusztá majmolással elérni akarunk.

A gaszdászati rendszerek különbözése megkivánja ugyan a szakképzettséget, s főkellek hogy a legelő gaszdászatnál legyiünk ügyes marhatenyésztők, magtermelésnél, értelmes földművelők, kertészetenél serény munkások, tejtermelésnél tapintatos kezelők, azonban a vegyes gaszdászatnál mindez nem elég, mert itt az egyes műveleti ágakbani jártasság, s széles alapon nyugvó szakképzettség mellett mulhatatlanul szükséges a magasabb értelmiség, s a tökéletesedés iránti fogékonyság.

A vegyes gaszdászat előnyeit már eddig is sokan hasznukra tudták fordítani, de ellenkezőleg voltak olyanok, kik az ár, gyítésüt, sat. kiáltozó házaló zsidó példájára olyan műveleteknek lettek áldozatai, melyeknek horderejét nem bírták felfogni, s elegendőnek tartották az üdvösségre csupán a tárgyak sokaságát, vajmi kevés figyelmet fordítva a kezelés szülte utó következményekre, pedig csak is itt lehet teljes szigorúsággal használni az igazság ama szavait: hogy a vegyes gaszdáság vezetője az, kinek egy személyben földműves, marhatenyésztő, kereskedő, iparos, gyárnoknak és így tovább kell lenni, s elkerülhetetlenül szükséges az is: hogy az e téren kifejtett sok kis erő képezzen egy nagy egészet, s létesüljön egy kapocs, mely a rokon törekvőket szoroson összefűzze, s a közhaszonnak hatalmas lendületet adva a közérdekek figyelembe vételével azt meg is szilárdítsa.

Pöldünk termékenységét daczára nagy mérvben gyakorolt rabló rendszerünknek nem maradtunk el még tökéletesen, s így vannak számtalan példák, hogy a more patrio üzött gaszdálkodási rendszer, avagy egy szerencsés majmolás annyira sikeresíti tulzott kívánalmainkat, hogy tenger asztagot rakhatunk rakodó telepiünkre, de bár kezünkre játszott a véletlen és háládatos földünk évenként egy jelentékeny bevételi összeget, daczára mindennek a sűrűn jelentkező kiadásokat alig tudjuk koronként fedezni, sőt az aratást megelőző haszon diligen-tián át ugyanesak fárasztani kell lelki s testi erőnket hogy a perzenként előforduló egyes műveleti ágak költségei fedezve, s a jövendőre való törekvés főtényezői megtestesítve legyenek.

Valamint mindennek, ugy a föld zsarolásának is meg vannak határai, s ha teljességgel nem hallgatunk a kor hangos szavára, s még mindig restek vagyunk beösmerni hogy az okszerű gaszdálkodás sok tényezőnek köszönheti életre valóságát, s azok között leginkább a kereskedelemmel összekötött marha tenyésztésnek — addig Isten ember előtt elhalt panasznak, s sorsunkat méltán kiérdemeljük.

BODNÁR PÉTER.

Az unghvári urbéri per tárgyában

1864. évi május 21-ik napján megyebeli Unghvár mezővárosában T. Tatay Florián városi főbírói helyettes előlétele alatt többek jelenlétében tartott városi gyűlés

J e g y z ő k ö n y v e.

1. A város bírói helyettes előadván, miként több Unghvár városi lakosok által, az e megyei főispáni Helyettes ur ő méltóságához a város urbéri ügyeinek előmozdítása, úgy a város határabani javadalmak megszerzése kérdésében gyűlés tarthatás megengedése végett beadott folyamodványra, a magyar kir. Helytartó ő nagyméltósága intézvénye szerint a kérelmezett gyűlés tarthatás megengedtetvén, a tanácskozás tárgyát képezi a kérdéses folyamodványban kifejezett kérelem miként, mi módon lehető eredményre vezethető.

Mely bevezetésre az említett folyamodvány felolvasása indítványoztatott.

2. Felolvastatván több városi birtokosok által folyó évi február 27-ről e megyei főispáni Helyettes ur ő méltóságához a városi urbéri pör előmozdítása, úgy e város határabani javadalmak megszerzése tárgyában egy városi közgyűlés tarthatása végett beadott, s a magyar királyi Helytartó ur ő nagynga által 1864. évi ápril 19-ről 3136 sz. a. kelt — a kérelmezett gyűlés tarthatását megengedő határozattal ellátott kérvény.

Mínt hogy köztudomású a város urbéri pörnek elhanyagolt állapota, mivel időszerűnek mutatkozik s köztetszéssel találkozik az e város határabani javadalmak megszerzése iránti már különben több ízben elfogadott indítvány, s égető szüksége merült fel annak, hogy az urbéri ügy melegen felkaroltassék, s folyvásti ügymenet előmozdítása céljából éber figyelemben tartassék úgy az e város határabani javadalmak megszerzése végett kellő lépések tétessenek, a felolvasott folyamodványban indítványozott módok, s különösen — a végett, hogy e kérdésekben az illetékes lépések eszközösbe vételére egy ötven tagból álló bizottmány választassék s az kiemelt kérdésekbeni teendők megtételére meghatalmazassék — az összes városi birtokosoknak összehívása céljára kiküldetvén.

a) Az engedélyezett birtokossági összegyűlekezés határnapjával folyó 1864. évi június hó 22-ik napja olyképp tüzetik ki, miszerint figyelembe véve azt, hogy több városi birtokosok távolabb, sőt más megyékben is lakoznak, e birtokossági gyűlés megtartásának ideje nem csak a város határabani dob-szó, de a hivatalos Sürgöny, úgy a megyei Felvidék — hírlapok útján is közzé tétendő, mely hírlapi körzés fogalmazása, egyúttal jelen gyűlés határozatai feltétele, a gyűlés megtartását megelőző intézkedések keresztül vétele, a határozatok kiadása, s a közgyűlés határidejének — e folyamodvány pártolásiérti hálás köszönet kifejezése mellett — a főispáni Helyettes ur ő mgának bejelentésére, Pólányi István városi birtokos olyképp megbizatván, hogy a hírlapi körzéseket a városi főbíró által aláírassa, s jegyzőként ellen-jegyezze; s miután köztudomás szerint néhány évek előtt a város urbéri pöre költségeinek fedezhetése céljából bizonyos összeg beszedetett az ezen összeget kezelő Kovács János pénztárnok felhívandó, a fenemített körzés költségei, valamint a Tarnóczy Ferenc városi birtokos által előlegezett — felolvasott folyamodvány, s ennek pártolása tekintetéből a városi főbíróhoz intézett kérvény bélyegeire kiadott 1 ft. 36 kroknak kérdéses pénzalapból kifizetésére, s egyszersmind a kiirt célra beszedett összeg mennyisége s mikénti kezeltezéséről szóló jelentésének jelen jegyzőkönyv feltételével megbizott birtokossági jegyző kezéhez adására.

3. Szóba hozatván miként a felolvasott folyamodványból kiérthetőleg, a város jelenlegi ügyvédje, e város urbéri ügynek előmozdítása céljából — mielőtt az 1853. évi márcz. 2-iki nyilt parancs rendelte szbírói elmunkálatok eszközösbe vétettek s ezek hitelesítettek volna, s így idő előtt részletesített keresvényt adván be, mínt hogy abba különben is a város birtokosságának minden igényei s sérelmei kifejezve nincsenek, nehogy e részletesített keresvény az ellenfél által az ügy huzása s halasztására fegyverül felhasználathassék mint különben is illetéktelenül beadott az a törvény értelmében vizsgálhivandó s leteendő lenne.

Miután a főbírói helyettesként előlévő városi ügyvéd Tatay Florián kinyilatkoztatta, hogy az

említett, idő előtt beadott kereset levelet legközelebb annak útján visszavonja, s azt leteszi; a felmerült nehézség ezzel eloszlatott.

4. Szóba hozatván az urbéri szabályozással kapcsolatban álló legeltetési kérdésben tapasztalt abbéli visszaélés, miszerint e város határabani különben is szűk legelő aránytalannul s a tejelő marhákkal egy legelőn össze nem főző juh, sertés, s egyéb állatok által felemésztetvén, a tejelő marha a legelőn semmi élelmezést nem nyer; úgy nem különben hogy a jelen uradalmi főbérlek, úgy az ezektől a város határabani földeket albérletbe tartók a legelőül szolgáltató ugar földeket felszántván, ezzel a legelő tér csonkítva lett.

A város tanácsa felkérendő, miszerint ezen méltó panasz kellő orvoslása tekintetében a lehető szabályos lépéseket megtenni, s ezzel a tejelő marhák lehető élelmezéséről gondoskodni kegyeskedjék.

5. Hogy e gyűlés határozatainak — újabb gyűlés tartása nélkül — elég tétethessék, s ezek illetékesen kiadathassanak

E Jegyzőkönyv meghitelesítésére Hackel-András, főt. Csopey Antal, tő. Makay Dániel, Markos György, Mészáros Károly s Tarnóczy Ferenc városi birtokosok bizattak meg.

Jegyzette: Pólányi István,
városi birtokos mint megbizott
birtokossági jegyző.

Meghitelesített és kiadandóknak kijelentett.
Unghvár május 24. 1864.

Dr. Hackel András.

Dr. Csopey Antal által.

— Az unghvári casinó-egyletitanács-vigalom alkalmával rendezett sorsjátékra következő szives adományok küldettek be:

(Vége.)

Fränkel B. „A magyar szabadság harez“ 2 péld „Kossuth levelezése“ 2 péld. „Tompai regék“ 1 péld. Sue „a fukarság“ 2 péld. Gregus „Villanykák“ 2 péld. Ljachovics Jánosné, egy pár met-zet poharat. Bóresy Rózsa (10 éves) egy órapárnát és egy tüpárnát.

Erdély Paulina, két poharat. Berezik Ilka, egy himzett szivartartót, és könyvjegyzőket.

Gönczy Irma, egy igen szép óratartót. Thuránszky Ferencné, egy poharat, és egy pár gyergyartartóra való üveg diszitményt.

Thuránszky Pauline, egy poharat, és egy pár gyergyartartóra való gyöngy diszitményt. Tarnóczy Ferencné, egy poharat.

Horváth Ida (10 éves, özv. Horváth Miklósné leánykája), egy veres himzett szép házisapkát, saját munkája.

Zsiro Horváth Ágnes, egy fehér gyöngyös órapárnát, egy fedeles veres metszett üveg serlget.

Pekker Paula (Pestri) egy könyvet. Özevgyi József, Egy tortaívnyit.

Lacsny Haraszthy Eleonora, egy porcellán findszát, egy poharat.

Bernáth Simonné, egy horgolt házisapkát tulajdon kézimunkája.

Komjáthy Lasztoczy Szidonia, egy cukorüveg szelenczét aljával.

Gulácsy Fortinovic Ida, egy porcellán íróeszközt Veinmann Julia, egy gyermekjátékot.

Pollák Emlékező szivarszekélyt.

Bertalan István, egy fémornáti képet.

Kelenen Ilka, egy poharat.

Iváncsi Ilona, egy himzett diván párnát.

Lipsey Molnár Anna és leánykája, két virág csorepet; egy lámpát és egy óratartót.

Gergelyi Szirmay Blanka, egy képet.

Janni Ida, egy virágtartót és egy porcellán dohánnyartót.

Petrovay Thuránszky Mari, egy igen ékes bársonyból készült női zsebkendőtartót.

N. N. Egy finom toll legyezőt és egy fénykép-albumot diszkötésben.

Fosztetics Grófnóktól Téglásról: 5 darab aczél metazési kép, 1 kávéesésze porcellánból, 1 gombostűpárna porcellánból és egy alabastromból, 1 esemege tányért, egy cukorportartót üvegből, 1 virágtartó porcellánból, 2 öserü szivarhamutartót, 1 füge alakú kő — mint levléslyt.

A pénztárnál történt adakozások.

Horváth Mária	2 frt.
Héthy Antal	1 frt.
Lohoczky Béla	2 frt.
Ocsváry József	1 frt.
Swán Eduárd, angol bank igazgató	12 frt. 60 kr
Gr. Török Napoleon	3 frt.
Lasztockay János	2 frt.
Klein Istvánné	1 frt.
Wieder Albert Darócziól	3 frt.

összeg 27 frt. 60 kr

Az egylet felügyelőségéhez beküldött adakozások.

N. N. két orosz ezüst pénz (rubel)	
Horváth Somosy Erzsébet	5 frt.
Sztankóczy Gáspár	2 frt.
Zsiro Horváth Ágnes	2 frt.
Seefrantz József es. kir. százados	1 frt.
Laudon Eleonora	1 frt.
Kando Vladár Klára	5 frt.
Köröskény Buday Vilma	5 frt.
Fekesházy Lajosné	1 frt.
Neuman János	1 frt.
Tiszt. Gondolovics Károly	1 frt.
Korláth Béla	1 frt.
Kirehknopf Sándor	1 frt.
Taly Béla Szigethről	1 frt.

összesen 26 frt. o. é.
2 rubel.

közi: Koregtko Luczián,
egyl. felügyelő.

Alsó-Zemplénből.

Május 24.

Tisztelt szerkesztő ur! Régi nem irtam vidékünkéről ön becses lapjába levelet, de bocsásson meg bár mennyire resteljem is hallgatásomat, mindig menthet hanyagságomért azon körülmény, hogy jó és öröndetes hírek hiányában nem aka. om a „Felvidék“ igen tisztelt olvasó közönségét örökös jeremiáddal szomorítani. — Arra pedig nincs eset, hogy innen valami öröndetes újdonsággal lépjek fel. Nem nagy öröm a hegyaljaiak élete Szerkesztő ur, tessék ellátni, hogy ha elő adja is magát oly esemény, mely némi vigasztalásul szolgálna a sok csapás után, amiyra pessimisták vagyunk, hogy örülni sem merünk, mert rendszeren megzavarja mulékony jó kedvünket a kaján sors. — A mult évi aszályt csak az Isten tudja, mikor fogjuk kiheverni? Szőlősgazdák vagyunk itt mindannyian, ha szüretünk nincs, bizon hogy kevés a tejbé aprítani való is. — E tavaszon oly szép termés mutatkozott, hogy az ember lelke csak úgy repesett öröndben; de fájdalom a mult hét hideg napjai igen lecsapolták vermes reményünket; sok helyen megfagytak a frs hajtások, melyek ugyan még nyilván kihajtanak, de vajjon hoznak-e majd elegendő gyümölcsöt, ez a kérdések kérdése?! Meglevő boraink sem igen nagy kelendőségnek öröndenek, főlkép a jó borokat nincs ki megfizesse. Üdvözöljük azért a magyar bor termelők egyesületét, mely megismertve hatalmas jó borainkat a világ piacán annak becsületes árakat is biztosíthat. Bár csak a sok csaló hamisítótól is megszabadítaná a szegény hegyalját. Időjárásunk a veteményekre sem kedvező, a gabna természetben néhol még a nyulat is megláthatni, — télen nem volt havunk, az élet sok helyen kifagyott, s most nincs esőnk, hogy az új vetés életre vergődjék. Szomorú napok járnak itt!

DÁNIEL.

Abaujából.

Kassa, május 25.

Tisztelt szerkesztő ur! Mínt a Philippovics és Szabó-féle dalmi-társulat ide hagyott benünket egészen kihaltak tetszik városunk az estéket a sétatéren töltjük el, ha a hideg be nem szorít a casinóba vagy a kávéházak-és vendéglőkbe; ma viradóra oly dér volt itt, hogy — mint mondják — a veteményeket is tetemesen megrongálta, nem csoda tehát, ha ily rendkívüli időjárás mellett igensok a beteg ember városunkban, sőt az egészségesekeket is betegeknek lehet mondanunk, a menyiben kedélyök lehangolt s valóban beteg; ily hatása van e rendetlen időjárásnak még az élő lényekre is. Pünkösöd másod napján ki akartunk fogni a természetben, s a Bankó nevű mulató helyen egy társas mulatságot rendeztünk, mely azonban csak is azért volt társas, mert sok társaság volt künn, de a barátságos társalgásnak színe sem volt észlelhető. — Mint halljuk Kövesdi István zongoraművész igen érdekes hangversenyt szándékozik itt rendezni, az alföldi szükölködők felszégelésére. A kassai műalmi részvénytársaság folyó hó 17-én közgyűlést tartott mely alkalommal a részvényes tagok kellő számmal nem jelentkezvén —

azon határozat hozatott, hogy a július 4-ére kitűzött közgyűlésen fognak határozni. Nálunk a kereskedők nagyban vetélkednek egymással; egyik végeladást hirdet, a másik „éljen a vetély” jelszóval bámulatos olesó árral keesgetti vevőit; — mind szép, mind jó, de minden jel arra mutat, hogy — nincs pénz!

r. l.

TÁBOZA.

A tavasz.

Itt vagy újra itt vagy kedves tavaszom,
Üdvözöllek dalt zenegve ajkamon;
Üdvözöllek, mert szeretlek tégedet, —
Bűbánatos majd mosolygó képedet.

Olyan vagy te mint a leány kis szíve,
Órül hogyha közelében van híve,
És ha ismét eltávozott, — elhagyja
Nincsen akkor éjjele — sem nappala.

Te is hogy ha szeretőd a szöke nap,
A menyboltról nyájasan rád mosolygat,
S csókjaitok, — virág-illat, napsugár,
Ölelkezve boldogságról sugnak már

És az erdő dalnokinak éneke
Szerelemről zengedezni elkezde
Te is akkor bájos leány . . . kikelet
Mosolyoddal szerde lövösz örömet.

De ha felleg az eltiltott szerető,
Boldogságtok megzavarni jö elő
S bánatában hogy te őt nem szereted,
Menydörgéssel zokog alá könyeket;

S úgy meg villan néha — néha tűz szeme,
Hogy ijedve hallgat el a szép zene:
Gyász ruhát vesz magára az egész táj,
Ten' szíved is szeretődért nagyon faj.

Szeretlek én téged kedves kikelet
Benned látom lefestve ön életet:
Az is olyan mint a tavasz, változó,
Most mosolygó s nem sokára bűt hozó. —

Bergsáth Elemér.

Történelmi adatok

Lekoczký Tivadartól.

Apafi Mihály erdélyi fejedelem levele.
1682-dik éviől.

Mig Tokolyi, francia királytól nyert pénzen tartott seregével s a felkelt nemességgel és fegyverre kősztetett köznéppel Kassa és Eperjes táján hadakozott; addig az Erdélyvel határos vidékiek gyakran be-bűtötték Erdélybe s annak lakosait prédálással s pusztítással zaklatták, tán azért mert Apafi, Erdély fejedelem, inkább a római császárhoz kinek pártolását bírt, mint a felkeltekhez szított. Ez adott alkalmat, hogy Apafi következő felhívást bocsásson a szomszéd magyarországi megyékhez: „Michael Apafi, Dei gratia Princeps Transilvaniae, partium regni Hungariae Dnus et siculorum Comes etc. Illni, spectabiles viri, cunctis nobis honorandi, salutem et felices perum suarum successus! Római császárt cő Felségét, méltóságos miniszterét, azok között mostani Zathmari Comendans uramot is sok ízben requiraltuk, fogják el birodalmunkról azokat a prédálókat, melynek semmi hasznát nem látjuk, sőt naponkint Bihar, Kraszna, közép s belső Szolnok s Máramaros Vármegyékbeli s Kővár-vidéki híveink s szegénységük infestaltanak, károsítatnak, lopva s erővel marhájak elhajtatnak, Nemes s paraszt emberek fogva elvitetnek, megsarczoltatnak birodalmukbeli városokat s falukat adózással s élős hordással terhelik. Akarok kgetekk értésére adni, ha az ilyen dolgok megnem orvosoltatnak, én tota satisfactione (noha mi irtóznunk a szeginség kártételétől) ha kgetek vármegyéjebeli lakosait, mik követik, mi sem Isten, sem világ előtt okai nem lézünk, féltékenységgel elunván már a sok alkalmatlankodást szenvednünk. Egyébiránt a jó szomszédsságot mint eddig ezután is készek volnánk megtartani. Eisdem de reliquo gratiose propin manemus. Datum in Citte nostra Alba Julia, 15 Junii, A. 1682 M. Apafi.

Kérdés, megjedtek-e e csendes vérű fenyegetéstől a heves kurucok?

Késő.

(Elbeszélés.)

II.

Szépfiatdy Ferenczről.

(folytatás.)

Mint örült az öreg Kormos, hogy szavai végre meghallgattattak. Juliska csakugyan neje lön.

Tisztartó ur mindent fölhasznált, hogy kedves feleségét boldoggá, megelégedetté tegye. Talán ha a napot vagy esillagokat kérte volna, azt is megtette volna kedvéért. Szenvédélyesen, bolondulásig szerette Juliskát; de hisz lehetett is ezt szeretnie, szerette volna ezt más is. Nem erény olyat szeretni, kit nem szeretni, lehetlen!

Kormos ur mindenkép édenne akarta varázsolni a kis falusi lakot s kertot, megakarta nyerni kedves felesége rokonszenvét. S ez sikerült is. Hisz ott volt a néni. A néni azt mondta, hogy kedves ember az a Kormos! s Juliska is rámondta, hogy az. Ugye mondtam Juliskám, hogy megelégedett leszel? — S néném eltalálta; mert hisz nincs semmi bajom, — megelégedett vagyok! ah!

Szegény asszony annyira — mennyire csakugyan megelégedett volt.

Kislaktól háromóránál még nem volt távolabbra. Vitték volna csak kissé távolabbra, nem hiszem, hogy azok a piros arczák, oly pirosak lettek volna azután is.

De erről gondoskodott először a néne, azután a férj s így egyesült erővel kivitték, hogy Ilka boldog, megelégedett volt. Kis tyukjait, bárányait, galambkait láthatta csak, ebben telt öröme, ezeket étette. Az öreg urat, ha nemis szerette — néne buzgó keresztényies tanácsai daczára — legalább becsülte, tisztelte, mint jó embert.

A tisztartó pedig örvendett ennek is. Mennyei öröm szállta meg ötven éves szívét, ha kis feleségecskéje bozontos haját megsimogatta s bajusza alá csókot czuppantott.

Mindnyájan boldogok voltak. A fiatal házaspár öreg tisztartó, mert fiatal nőt ölelhetett karjai közé; a fiatal tisztartóné, mert gazdag volt, — misem hiányzott a háztartáshoz szükségeltékéből. Volt esirkeje, tyukja, galambja; volt kertje s virágjai, melyeket ápolt. Mi kellett volna neki több, ki csak mindig néne kisded lakában varrogott s ilyenre nemis gondolhatott. Boldog volt még a néne is. A közmondás szerint: ennek ő itta meg a levét! Semmi teendője sem volt, — még a tisztartó urat sem kellett szeretnie! (mi boldogság!) s míg azelőtt szűken jöhett ki kevés pénzececskéjéből, úgy most annál inkább mosolygott felé az ég.

Nem szenvedett semmiben szükségét s Juliska mint asszony is, csak úgy tisztelte mint azelőtt, — csakugy engedelmeskedett, hallgatott szavára.

Igen szépen folytak a napok.

Az öreg Kormos egy délben azzal az örömhírral jött haza, hogy öcsese Gusztáv, ki Olaszországban a nagy mestereket: Raphaelt, Coreggiot, Titiant, Angelo Mihályt tanulmányozta s mint neves fiatal festész tért vissza hazájába, őt is szeretné meglátogatni pár hétre.

— Azt írja — mondá az öreg nejehez — hogy igen szeretne látni; szeretne kissé magányba venni a falut; kislaktól a szép ligetekbe. Tudom, — hallani a tündérek énekét, paszirta dalát! Ugye Juliskám, nem bánod ha eljő? Nagyon jó, derék, szelid ifju, kissé ábrándos az az egész baja. De hisz már a fiatal embereknek ez szokásuk! Magam is ábrándos voltam ifjabb éveimben (Kormos ur egész komolysággal mondá e szavakat.) Hanem ha hozzánk jő, jól is tartjuk majd. Tudom megunhatta szegény azt a sok olajos eludelt. No, ugye nem bánod kedves feleségecské? —

Tudod férjem, hogy mind teljesül, a mit akarsz. Hisz te oly jó, oly kegyes vagy, — ne teljesítnök kívánságodat? Főleg rekonodat ne fogadnám szívesen.

Mily angyali nő vagy! Megírom tehát, hogy várva várjuk.

Erre a párbeszédre Vértinó asszony ugyan nem mutatott valami verőfényes mosolygós arcot; sőt inkább összehuzta szemöldöit s mormogott valamit magában, minek körülbelül ez az értelme lehetett: — Hát azért öríztem én ezt a kis tubiczát, azért óvtam minden veszélytől, hogy most hanyat homlok rohanjon oda, mitől azelőtt féltettem. Ide jő a szép festő, a pictor (az öreg néni már azt is tudta, hogy szép) mulatni fog, élvezni fog. No, hisz vén bolond neked is van eszed . . . Egy tettel

elrontod egész boldogságodat.

De est nem mondta az öreg asszony senkinek, csak ugy magában gondolta.

S talán az öreg asszonynak igaza volt; ha már szegény leány a hinárban van, ha már nem tudja: mi az a szerelem, — miért kelljen ez után megismernie. Ez annyi, mint a verembe esni, melyből a költő szerint, nincs szabadulás.

A háznál nagy öröm volt, hogy nemsokára megláthatják a jeles fiatal festészt, Kormos uram rég nem látott öcsesét. Még az öreg asszony is örvendett azután — ugy külsőleg — Gusztáv leendő megérkezésén.

Eljött a megérkezés napja.

Mindenki kíváncsian várta az érkezőt. Sokáig nem jött, már azt gondolták, hogy talán meg is bánta szavát, — nem akar többé kijönni.

Végre délben, midőn ép ebédnél ült a kis család, szekér robogott az udvarra.

— Ez alkalmasint ő! — kiáltott föl az öreg — menjünk eléje! —

De mielőtt fölállhatott, föltúrult az ajtó s Gusztáv lépett be. Volt öröm . . . Kormos ur összevissza esókolta öcsesét, ki — amint mondá — ugy megszópült — hogy nemis morte volna ráfogni, hogy öcsese.

— De bátyám! — szóla kis szünet mulva Gusztáv — oldja föl zavaromat, — mondja, kit tisztelhetek e két hölgyben!

Igaz biz az öcsém, majd elisfeledém megmondani, hogy megházasodtam. Nézd ez Juliska nőm, e meg Vértinó napam!

— Üdvözölöm önket hölgyeim, mint kedves rokonaimat. Remélem nem tagadnak meg kegyetek tőlem egy rokoni csókot . . . Ily körülmények között aztán, még a falun is, óriási szárnnyakkal fog haladni az idő. Különbén én a magánynak nagy barátja vagyok. Szeretem a csöndes ligetet, mosolygó tavakat! . . .

— Látjátok kedvesim, hogy jól mondtam, már is ábrándozik. — Szólt az öreg mosolyogva — itt ugyan most ne ábrándozzál öcsém; hanem inkább üljünk le s folytassuk ebédünket; — tudom te is éhes vagy.

Gusztáv nem vonakodott; s most már négy tagból álló rokonság folytatja útját.

(folytatás köv.)

Ujdonságok.

— Az ungh-szerednyei borászati egyesület folyó évi június 5-én délutáni 4 órakor a „kék golyóhoz” cimzett vendéglőben Ungvárt választmányi ülést tartand, melyre is a választmányi tagok ezennel meghívotnak. Kelt Ungvár, május 28. 1864.

Torday Ede
egyesületi jegyző.

—r— Folyó hó 23-án ismét szomorított esemény színhelye volt városunk. Ugyanis: unghmegyei Ráth helységből való Kocsis Ferencz 6. osztálybeli tanuló az uradalmi farakhely közelében esti 9 óra tájban pisztoly-lövessel vetett véget életének. A pisztoly sajátja volt. Ez eset annyival meglepőbb, mint hogy a boldogtalan a legjobb tanulók egyike volt. Holt teste 24. lemezeltetett föl, — mielőtt kiderült, hogy az illető testi épség- és egészségi szempontból a legszánandóbb állapotban s nyelt, mi a lélekre is természetesen a legkárosabb hatást gyakorolhatta. — Próza is, reménytelenység egy 18—19 éves ifjunál csak is ily beteg testben nyilatkozhatik oly mértékben, amint az egy hátrahagyott levélből olvasható. Ehhez járult még holmi saládi vizálykodás is testvéreivel, kik atyai végrendelet szerént tanítatásáról gondoskodtak, erről azonban csak egy ítéletünk, ha az illető atyafiak vallomásait is ismerjük. Temetése 25. délelőtti órákban egész csendben ment végbe. —

*) Gálszécsről írja t. tudósítónk, hogy ott f. hó 24. éjjel oly fagy volt, hogy nemcsak a szőlőhajtások, de a burgonya, bab és tengeri is befagyott.

*) Unghyárott ugyanakkor hasonló csapás érte a veteményeket, ugy látszik hogy 24-ről 25-re forduló éjjel általános volta fagyás, habár nem mindenütt egyenlő mértékben; nálunk a esirke válókban a víz egészen befagyott.

—r— N. t. Szabó Mihály egykor az unghvári gimnáziumnak jeles növendéke, jelenleg vulsinkai g. k. lelkész, a tanintézet iránti kegyeletből az ugyanitt alakult szegény tanulókat ápoló intézet javára tíz

e. ért. frtot adományozott. Vajha a szép példa követőkre találja! Fogadja az intézet köszönését.

*) Az „Arad” írja: hogy ott nem csak a közel vidéken, de már a város határában, a kertek és vetésekben is pusztít a szipoly. A múlt napok egyikén csupán egy kertben mintegy 25,000 pusztított el a kártékony férgemből!

*) A fényképezést a cs. kir. ministerium szabad iparnak nyilvánította.

*) Mosó-port találtak fel, melylyel a próbák igen jól ütöttek ki, a ruhának nem árt s 18 font belőle 80 akónyi vízbe elégséges.

— Magyarországából közelebb 20 fiatal róka szállított vasuton Angolországba, hol a Whigt szigetbeli kir. erdőkben helyeztetnek el. Angolországban a rokák nagyon gyérülnek, az Angolok pedig föltötte kedvelik a róka hajtó-vadászatokat.

* A Szabó- és Philippovics-féle dalmü társulat jövő hó 4-én fogja első előadását tartani s a bérlet 7-én veszi kezdetét; figyelmeztetjük tehát a bérleni szándékozókat, hogy a bejelentéssel ne késedelmeskedjenek, mert az első helyek egy része már is lefoglaltatott. — A zártszékek behuzottak s igen kényelmesek lesznek.

* Kassai újdonságok: A helybeli pinezerek egy pinezér-ápoló-egylet létesítésén fáradoznak, az alapszabályok felsőbb helyre már felterjesztettek. — A kassai papirgyárnál egy férfi hulla találtatott. — Egy 24 éves nőszemély saját 9 hónapos gyermekét gyufa-villany által kivégezte. — Legközelebb egy 10 éves leánykán ruhácskaja meggyulván a crinolin miatt gyors segély által sem volt megmenthető s másnapra meghalt.

* N. Szőlösön Mezey József festőművész javára f. hó. 17 hangversenyt rendeztek, mely 130 ft. jövedelmezett.

* „Léteső” czim alatt Bródy Zsigmond egy vegyes tartalmu lapot fog megindítani jun. 1-től mely mindennap s így hétfőn is megjelenend. Előfizetési ára félve 7 ft.

— A Bodrogközről írják nekünk: Tisztelt Szerkesztő ur! 20. számú s e hó 14-éről kelt lapjának az újdonságok harmadik szakaszában közzétételét, bár kissé kedvetlent, mint a bodrogközön Kis-Rozvágyon, azon már akkor megnevezet igen is békés lovag s jó szellemű ifju barátomat illető, — nehogy ezen eddig hiteles közlőny első csorbát szenvedjen: kényszerülve vagyok úgy amint valóban történt, — devalválva, vagy is a hír akkori árszójának * részbeni százalék különbségével, egy

akkoriban tüstént vett hiteles és szemmel látott tanú elmondása után felderíteni. — Mihez képest: Csupán egy fegyver, arra szükségelt s elő nem mutathatott engedély hiánya miatt, mint idegen, s különben is a belépésnél az ajtó tövébe értéktelensége miatt letéteményezett, két köz-esendő által a háziar bele nyugvásával is, minden további kutatás nélkül azon szerint amint az napon ugyan oly okoknál fogva előbb Nagy-Rozvágyon is három törvénytelen fegyver, — szinte lefoglaltatott. — Az egész valóság ily helyzetében ezen latin alapszabálynál fogva is hogy: „Conscia mens recti, famae mendacia ridet,” — az ily elferdítéseknek őszinte barátja nem lehetvén, amannak ellenében ezt szinte közzétételné bizalmas tisztelettel kérem. Maradva őszinte barátod.

Halasy Szerencs

Színházi jelentés!

A Philippovics és Szabó egyesült színházgatók dalmü, operette- és vígjáték társulata által jövő június hó 4-én adatik:

„Hungary László.”

Nagy opera 5 felvonásban Erkel Ferencztől.

Helyek ára:	Első rendü zártszék	80 kr.
	Másod „ „	60 „
	Földszint	40 „
	Karzat	20 „
	Gyermekjegy a földszintre	20 „

Jegyek iránt előlegesen intézkedhetni a „Felvidék” szerkesztőségi irodájában. (Kis híd-utca Özvegyi ház)

Továbbá:

Béret nyitattik 16 előadásra és pedig:

Első rendü zártszék ára	10 ft.
Másod „ „ „	8 „

A béret jövő június hó 7-én veszi kezdetét. — Előleges bejelentések a fennebbi helyen elfogadtatnak.

Az igazgatóság.

* A kiknek kiadó szállásuk van, sziveskedjenek szerkesztőségünkkel jelentkezni.

Vegyes.

Ananászkok.

Ö . . . i remek cukrászdájából.

Ápolgatta Nostradamus.

— Kinek adunk elsőbbséget, egy gyönyörteljes de hiúten személynék, — vagy egy kevésbé szép de hü, s hozzánk ragaszkodó barátjának?

— Ki nagyobb lelkü, az-é a ki mostoha állapota dacára is szíve vonzalmát követvén megücsül, (azaz azt veszi el, a kit szeret) vagy az-é a ki kedvező sorsa mellett bár mely pillanatban megházasodhatnék, de szíve vonzalmának ellent állani képes lévén, Hagasztol maradt.

— Vagy ki a bölesebb, az-é a ki szerelmi élvezetből szíve sugallatanyomán vezetí aráját az oltárhoz? vagy az, a kit durva köhatárook, pakkfőn-éztüst, körömözi aranyok, vagy holmi krepp, atlasz selyem ruhák esábiták a házasságra? —

— Tamore, Umore, More, Ore, Re, E. Rómában e napokban egy a pápát ábrázoló szobor talapatára következő pírbeszéd volt függeszítve: — Mi buja neki? Fellet: „Tamore” (daganat) — Mitől támadt? Fel: Huzd ki a T-t: „Umore” (nedvtől) — Mi lesz következménye? Fel. Huzd ki az U-t: „More” (meghal). — Mikor? Fel. Huzd ki az M-et: „Ore” (néhány óra múlva). — S ki jő helyére? Fel. Huzd ki az O-t: „Re” (a király). — Melyik? Fel. Huzd ki az R-et: „E” (Emanuel).

Vásári tudósítások.

Ungvár. Folyó hó 23. országos vásárunk — az ez előtt két héttel tartott vásár miatt sem lehetett elegendő élénk és népes. A piaci árak alig változtak: Buza köblönként 6 ft. 50. 7 ft. 20 kr. Rozs 5 ft. — 5 ft. 40. kr. Tengeri 5 ft. 20—80 kr. Zab 3 ft. Előjárásunk mindig télies, hideg szelek járnak 25. viradóra fagyunk — 27. éjjel szép esőnk volt.

Gálszécs. Folyó hó 25-ről a piaci árak hivatalos kimutatása: Buza köblönként 7 ft. 50 kr. Rozs 6 ft. Arpa 5 ft. Zab 4 ft. Tengeri 6 ft. 50 kr. Paszuly 9 ft. 20 kr. Lenese 9 ft. 20 kr. Kása 10 ft. 40 kr. Burgonya 2 40 kr. Széna mázsánként 2 ft. 80 kr. Szalma 60 kr.

Munkács. Folyó hó 23-ról a piaci árak hivatalos kimutatása: Buza alsó ausztriai mérőnként 3 ft. 80 kr. 4 ft. 20 kr. 2 ft. 80 kr. Zab 1 ft. 80 kr. Tengeri 3 ft. Széna mázsánként 2 ft. Marhalás fontja 13 kr.

Nyiregyháza. Folyó hó 21-ről a piaci árak hivatalos kimutatása: Buza köblönként 9 ft. 20 kr. Rozs 7 ft. Arpa 5 ft. 20 kr. Zab 3 ft. 80 kr. Tengeri 6 ft. 40 kr. Szeszitezenként 21 1/2 kr. Szalona mázsája 31 ft. Disznósír 33 ft.

Tokaj. Folyó hó 20-án a piaci árak hivatalos kimutatása: Buza köblönként 10 ft. Rozs 7 ft. Arpa 4 ft. 80 kr. Zab 4 ft. 20 kr. Tengeri 7 ft. Szeszitezenként 22 kr.

HIRDETÉSEK.



Két bivaly

egyik borjas a másik ellős eladó. — Bővebb felvilágosítás a „Felvidék” szerkesztőségénél szerezhető.



Ház eladás.

S.A. Ujhelyben a néhai Matolay Gábor féle, curialis házhelyen lévő, 3 szobás, és két szobájában épült, első földszintű ház a vele egybekapcsolt korsmáltatási joggal szabad kézből eladó.

Felső-magyarországi t. cz. gazdáknak fontos **figyelmeztetés!**

Ismételt felszólítások következtében szerencsétlen magát az alant jegyzett gyár, ezennel köztudomásra juttatni, miszerint kész — minden mennyiség **Repczét**, a pesti tőzsdén folyó ár és feltételek mellett, levonva a fuvarbért és költségeket a repce átvétel helyétől

azonnali készpénz fizetés mellett megvásárolni.

Erre vonatkozó jelentkezések az alanti czim alatt kéretnek.

Kassa 1864 május hó 9.

Felső-magyarországi első Gőz-olaj s árpa daragyár.

6—3 **Moll Jós, és Novotny N.**



SCHLESINGER E.

széptíró

15 óra alatt teljes szépirásra bárkit megtanít magyarban és némeiben is. Lakása Ungváron Fundanicsné házában a sétatér mellett.



Ungvárott egy jó zongora szabad kézből eladó. Bővebben értesülhetni a szerkesztőségénél.



Az 1853-ik évi martius 2-án kelt esz. kir. nyiltparancs 17-dik §-a mely az ország-bírói értekezlet által is fel van tartva, nyilván s világosan rendeli, hogy ott, hol a szőlők az urbéri telek alkát-részt nem teszik, az eddigi divatozott szolgáltatások, és adózások teljesítendők.

Minden lehető kellemetlenség s surlódások kikerülése végett, felhívjuk az unghvári, Radváncz, Gerény, Darócz, Nagy-Lááz, Huszák, Petrócz, Nevitzke szőlőhegyek birtokosait, miként az 1863. évből befizetni mulasztott dőzmát e hirdetésről számítva 30 nap alatt annál bizonyosabban kiegyenliteni el ne mulasszák, mint-hogy különben a kellemetlen s költséges perutjához kelletik folyamodnunk,

Az ungvári kir. kamarai Uradalom főberlői.

Nyom. Ungvárt Jager K. betűivel.

Meghívás!

Ungvár városa birtokossága, urbéri ügye rendezésének előmozdítása, ugy a város határ-bani javadalmak megszerkezhetése kérdésében f. 1864. évi június hó 22-én délelőtti 9 órakor a város-háza teremében gyűlést tartandván, a végett hogy ekkor egyszer s mindenkorra kiemelt tárgybani eljárásra egy bizottmány választassék, s minden szükséges teendők megtételére meghatalmaztassék, ekkorra tehát e város összes birtokosai azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésök esetére is a megjelenők szavazatának többsége határozzandó.

Kelt Ungvárt a város birtokosságának 1864 évi május 21-én tartott üléséből.

Lyachovits Endre,
Ungvár város főbírója.

Polányi István,
mint megbízott birtokossági Jegyző.

1863/1000 X. sz.

Árverési hirdetmény.

Az unghvári es. kir. pénzügy Igazgatóság által közhírré tétetik, miszerint f. év május hava 9. és 10. Unghmegyébe kebeleztet H o r n y a helységben tartatott nyilvános szöbeli árverés alkalmával az ottani hasznos birtokosok Ehrenreich Lőbel fogyasztási adóbeli bünténye büntetése fedezetül biztosított ingóságai nagy része vevők hiányja miatt elnem árvereltethetvén, eladásukra a második árverési határidő folyó év Junius 20-ára és következő napjaira tüzetik ki, mely alkalommal elárvereltendő tárgyakat venni óhajtók a helyszínen a kitűzött időbeni hivatalos órákban 10/100-bánat pénzzel ellátva az árvereltetési Bizottmányhoz megjelenni sziveskedjenek.

Ungvárt május 21. 1864.

3—1